

Naczelne Dowództwo W. P.
(Sztab Generalny).

Rov
Pocztą polowa 53. ~~Warszawa~~ 3. sierpnia 1920 r.

443452
caas

ODDZIAŁ II.

Ew/G. Nr. 32037VII.

TAJNE

DO

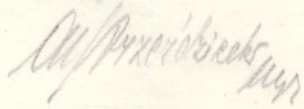
ADJUTANTURY GENERALNEJ.

w B e l w e d e r z e .

Przesyła się do wiadomości zbiór dokumentów, dotyczących rokowań Rosji sowieckiej z Polską pod nazwą " Czerwona Księga ".

1 załącznik.

Za zgodność:

I. Zast. Szefa Sztabu
K U L I N S K I m.p.
General -pprocznik.

O t r z y m u j a :

Adjutantura Generalna
M.S.Wojsk. Biuro Prezydjalne.
M.S.Zagranicznych.

NACZELNE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA
WARSZAWA

L. Dz. 4434/2 dnia 4/III 1920 r.
1. załącz. Wydział

Nr 411/20

TAJNE!

R. S. F. S. R.

COMMISSARIAT DU PEUPLE
POUR
LES AFFAIRES ETRANGERES.

LIVRE ROUGE

Recueil des documents diplomatiques relatifs aux relations entre
la Russie et la Pologne

1918 - 1920.

Edition d'Etat, Moscou 1920.

Traducy z francuskiego Z. Weychert,
plutonowy Delegacji N. Dow. W. P. w Estonji.

Rewel, 10 lipca 1920.

U W A G I

O "CZERWONEJ KSIĘDZE" DELEGATA
WOJSKOWEGO W ESTONJI.

"Czerwona Księga", wydana przez rząd sowieków, przeznaczona jest, jak mówi w przedmowie Cziczerin, komisarz ludowy do spraw kragranicznych, dla szerokich mas ludowych innych narodow.

Przedmowa zawiera dwa charakterystyczne momenty. Pierwszy, ze Rosja sowiecka, jak chce Cziczerin, już w Brześciu zatroszczyła się o zasadę prawa samookreslenia narodow, ze Trocki konsekwentnie opierał się okupacji Polski przez Niemcy i Austrję, dając możnosc przedstawicielom partji S.- D. Kr.P. i L. do odpowiednich w Brześciu interwencji. Drugi, apoteozę Armji Czerwonej, która czuwa tylko nad zdobyciami mas robotniczych Rosji i Ukrainy i przeciwstawia się swiatowemu imperjalizmowi, o ile on zagraza Sowietom na terenie Rosji. We wstepie mówi się, ze Rosja sowiecka nie niesie na swych bagnietach zdobyczy rewolucyjnej i nie narzuca nikomu swego ustroju. Mowi się to w "Księdze Czerwonej" wtedy, gdy fakty lotu Armji Czerwonej na skrzydłach do Aizarbejdzaanu i Gruzji są już po za nami, nie mówiac już o posuwaniu się Armji Czerwonej wślad za odchodzającym wojskiem niemieckim. Do tych momentow pod sznur podciagnięto dane i fakty, jakie wypływaja z akcji dyplomatycznej rządu sowieków. Bardzo charakterystycznym jest wysuwanie od czasu do czasu rządu sowieków Ukrainy, ale tylko wtenczas, gdy to p. Cziczerinowi w jego kunszcie jest potrzebnym. "Księga Czerwona", mimo ze przeznaczona jest dla szerokich mas, rozpowszechniana jest bardzo oględnie. Techniki kolportazu jej nie znam.

Procz podanego tutaj w tłumaczeniu ^{platonowego} ~~platonowego~~ Weycherta, wstepie i spisu ogólnego, zawiera ona tresé not i oświadczen, jak podano w spisie.-

Zalacznik do N....

Wojciechowski
Delegat N.Dow.W.P. w Estonji.-

Zbier dokumentów dotyczących rokowań Rosji Sowieckiej z Polską, które dajemy do uważnego odczytania mas /narodów/, zawiera całkowi-
 ta korespondencje, wymieniona między rządami Rosji sowieckiej i Polski,
 oraz przedstawicielstwami tych państw, za wyjątkiem jedynie drugo-
 rzędnych materiałów o charakterze tylko technicznym, które nie przed-
 stawiają nic ciekawego dla ogółu. Rząd sowiecki opublikuje wszystko
 to co zostało z jego strony zrobione w kwestji stosunków z Polską.
 Rząd sowiecki nie ukrywa i nie ma nic do ukrywania, nie obawia się
 też sądu mas /narodów/, których jest wyrazicielem, tłumaczem ich
 chęci i przedstawicielem ich dążeń. Jego dyplomacja robi się w ca-
 łości jawnie, wypływa z mas pracujących i skierowuje się do mas
 robotniczych innych narodów. Polityka zewnętrzna rządu sowieckiego
 ma zawsze na względzie masy robotnicze innych krajów, z kteremi
 Rosja sowiecka ma do czynienia, ponieważ wyraża wole mas pracujących
 rosyjskich. Dyplomacja sowiecka zwraca się do mas innych krajów
 nie tylko wtedy gdy najwyższe Organa Republiki ogłaszają manifest,
 skierowany do tych mas pracujących, ale również wtedy, kiedy w swych
 dokumentach ściśle dyplomatycznych rząd sowiecki rozmawia /parle/
 z innym rządem. Za tym rządem, rzeczywista osoba rozmawiająca,
 /interlocuteur/ jest zawsze lud robotczy zainteresowanego państwa.
 Zwracając się do innego rządu, zawsze myśli jak odbija się każdy
 z jego kroków w sumieniu wielkich mas kraju, z którego rządem rozmawia.
 Jego polityka jest polityką mas robotniczych, które zawsze mają na
 widoku ich braci klasowych w innych krajach. Polityka Rosji sowiec-
 kiej, zarówno jak polityka robotników, żyjących z ich własnej pracy,
 a nie z wyzysku bliźniego, jest niezmiennie polityką pokoju, polityką
 poszukującą przyjaznego załatwienia wszystkich konfliktów z innymi
 narodami. Sowiecka Rosja nie narzuca nikomu swojej woli, swojego
 ustroju, ani swoich zasad; nie niesie na swych bagażach zdobyczy
 rewolucyjnej, do których masy pracujące każdego narodu muszą dojść
 same przez własny wysiłek. Niewzruszenie uważa za zasadę, że każdy
 naród ma być panem swojego przeznaczenia. Od pierwszego słowa, wypo-
 wiedzianego przez przedstawicieli Rosji sowieckiej w sprawie stano-
 wiska Polski, stwierdza się w sposób niezmienny stale we wszystkich
 interwencjach i we wszystkich dążeniach politycznych rządu sowiec-
 kiego względem Polski, linje nienaruszalna, wskazana, przez absolutne
 i zupełne uznanie prawa Polski do stanowienia dowolnie o sobie,
 zarówno jak i wyraźna tendencja unikania wszelkich z nią konfliktów.

PILSUDSKI
 INSTITUTE
 ARCHIVES
 New York

PILSUDSKI
 INSTITUTE
 ARCHIVES
 New York

PILSUDSKI
 INSTITUTE
 ARCHIVES
 New York

Z chwilą, gdy w Brześciu - Litewskim poruszono sprawę Polski, tow. Trocki składa uroczystą deklarację, w której Rosja sowietów uznaje prawa tejże do absolutnej niepodległości i równocześnie odmawia uznania okupacyjnych władz niemieckich, lub ich agentów wychodzących z łona burżuazji polskiej i przez nich postawionych na czele fikcyjnego rządu polskiego jako przedstawicieli rzeczywistych i przywódców narodu polskiego. W imieniu proletariatu polskiego przedstawiciele Socjal - Demokracji Polski i Litwy otrzymują możność interwencji w delegacji rosyjskiej przeciwko przedstawicielom okupacji niemieckiej i austriackiej, aby przedstawić zadania mas robotniczych polskich, w pierwszym rzędzie opuszczenia Polski przez wojska okupacyjne.

Obraz polityczny zmienia się. Potężny imperjalizm niemiecki rozpada się, rząd burżuazyjny-niezależny jest utworzony w Polsce. Mimo niechęci tego rządu do rządu sowietów ten ostatni z tą samą stanowczością zasadą utrzymuje niewzruszenie względem niego swoją linię, wytyczoną polityką pokojową, trwającą w uznaniu praw ludu polskiego do stanowienia o sobie, do niepodległości Polski, zarówno jak w swojej tendencji usuwania wszelkich konfliktów. Pierwszy konflikt między temi dwoma rządami powstaje z powodu następujących faktów. W chwili zamachu stanu w Polsce, w chwili gdy odchodziły wojska okupacyjne, Rada Regencyjna, ustanowiona przez zdobywców niemieckich, została pozbawiona swojej mocy, masy polskie w Moskwie jednocześnie i identycznie obalają przedstawicielstwo Rady Regencyjnej i zastępują je przedstawicielstwem wybranym. Rząd drobno-mieszczanski Moraczewskiego przez dziwną niekonsekwencję zaprotestował przeciwko atrybutowi praw i godności prawego rządu polskiego i jego przedstawicieli; w ten czas masy w Moskwie oddaliły agentów Rady Regencyjnej, stworzonej przez Niemców. Rząd sowietów poszedł w tej chwili naprzeciw żądaniom nowego niepodległego rządu polskiego. Tak jak poprzednio odmówił uznania, aby w swoim czasie Rada Regencyjna była legalnym rządem polskim, z chwilą, gdy agenci Rady Regencyjnej zostali uznani przez masy niepodległościowy Rząd Polski jako oficjalni jego przedstawiciele, rząd sowietów cofnął swe zarzuty, skierowane przez niego przeciwko przedstawicielom, tak jak tego żądał Rząd Polski i zgodził się, natychmiast na oddanie im archiwów i na umożliwienie powrotu do Polski. Jednakże rząd Moraczewskiego w dalszym ciągu szukał pretekstów, aby stosunki z Rosją sowietów pogorszyć. Ta ostatnia

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

już w pierwszej swojej depeszy do Rządu Polskiego postawiła kwestję nawiązania stosunków dyplomatycznych. Przeciwnie Rząd Polski stawia bezustannie nowe wymagania i pretensje, robiąc wszystko co było możliwym, aby odroczyć nawiązanie stosunków. Początkowo chodziło jedynie o obalenie agentów Rady Regencyjnej, w następnym depeszach stawiane są coraz inne zadania, pretensje i skargi. Rząd Moraczewskiego protestuje przeciwko wszystkim nieodpowiedzielnym zarządzeniom obrotowym, dotyczącym obywateli polskich, które rząd sowiecki jest zmuszony stosować względem swoich wrogów wewnętrznych w walce na śmierć i życie o swą własną egzystencję. Idzie dalej jeszcze; wymaga śledztwa i ukarania w sprawie przedsięwziętych przez władze sowieckie środków represyjnych względem poszczególnych obywateli polskich, żąda odszkodowań dla rodzin tych ofiar. Protestuje przeciwko utworzeniu sowieckim na Litwie i Białej Rusi i posuwaniu się wojsk sowieckich równoległe do cofających się wojsk niemieckich do ich kraju. W każdej depeszy Polskiego ministra Moraczewskiego do rządu sowieckiego zjawiają się stale nowe wymagania, a perspektywa nawiązania stosunków jest coraz bardziej oddalona. W końcu, drugiego stycznia, agenci rządu Polskiego w dziki sposób rozstrzelili misję rosyjskiego Czerwonego Krzyża; przez pewien czas rokowania między dwoma rządami są przerwane. Jednakże w Polsce następuje zmiana rządu; Paderewski i nowy burżuazyjny-koalicyjny rząd Polski, daje niezwłocznie znać rządowi sowieckiemu, że zarządził rozpoczęcie śledztwa w sprawie zabójstwa członków misji Czerwonego Krzyża i proponuje wysłać do Moskwy w specjalnej misji przedstawiciela nadzwyczajnego, obywatela Wieckowskiego dla wyrowania wszelkich nieporozumień. Rząd sowiecki postępuje odrazu w myśl tych aktów nowego ministerstwa Polskiego i obywatel Wieckowski znajduje w Moskwie przyjęcie jak najbardziej przychylne. Rząd sowiecki decyduje nieograniczać się na załatwianiu drobnych kwestji praktycznej natury, a stara się dojść do gruntownego porozumienia z Polską i obywatel Wieckowski wysyła do swojego rządu odpowiednie zapytanie w tej kwestji. W odpowiedzi na zapytanie Centralnego Komitetu Robotniczego Polskiej Partji Socjalistycznej, rząd sowiecki oznajmia, że jest gotów zgodzić się na wycofanie wojsk obu narodów z terytorjów spornych tak, aby droga plebiscytów robotnicy sami zdecydowali o losie tych obszarów. Tymczasem

czas upływa, rząd Polski nie nadsyła żadnej odpowiedzi w sprawie dotyczącej ogólnego pojednania.

W tym czasie Wojska Polskie posuwają się coraz dalej na terytorjum sprzymierzonych Republik Sowietów Litewskich i Białoruskich i w końcu miały miejsce ataki, skierowane na Wilno, dokonane przez żołnierzy Polskich ubranych w okrycia żołnierzy Armii Czerwonej. Wtedy nawet, gdy rząd Polski zgwałcił najelementarniejsze zasady stosunków między rządami i zmusił nieodzwrotnie rząd sowietów do chwilowego zerwania rokowań z obywatelem Wieckowskim, które skądinąd okazały się bezpłodne, nawet wtedy, dając znać obywatelowi Wieckowskiemu o dniu i godzinie, w której będzie oczekiwał pociąg mający odwieźć go do Polski, komisarz ludowy do spraw zagranicznych oświadcza jeszcze w imieniu rządu sowietów, że ten ostatni gotów jest w każdej chwili podjąć rokowania pokojowe z Polską z chwilą, gdy wojska Polskie zaprzestaną ofensywy. Rząd sowietów rozpoczyna znowu podobne kroki nawiązania rokowań w dwa miesiące później, gdy upowaznia tow. Marchlewskiego do nawiązania stosunków z przedstawicielami polskimi i zbadania, czy jest możliwe dojście do porozumienia między dwiema republikami. Tow. Marchlewski w trakcie swoich częstych podróży przez obszary okupowane przez Polaków, równocześnie z rozwiązaniem bieżących kwestji praktycznych między dwoma rządami, stara się stale dojść do tego, co jest stałym celem rządu sowietów, to jest do zawarcia z Polską zupełnego przymierza i zawieszenia kroków nieprzyjacielskich między Polską a Rosją. Czasowe i częściowe zatrzymanie ofensywy polskiej na pewnym odcinku frontu zostało rzeczywiście uzyskane. Ale tow. Marchlewski był zmuszony z chwilą ofensywy Denikina powrócić do Moskwy, nie mogąc wypełnić swej misji do końca i ze wszystkich jego starań pozostało jedynie zobowiązanie nieprzekraczania pewnej oznaczonej linii na froncie rosyjsko - polskim, w odcinku północnym tegoż frontu. Miesiąc mija i rząd sowietów, do wiadomości którego dochodzą wieści o wspaniałych wysiłkach mas Polskich, zadających pokój, skieruje 22 grudnia do rządu Polskiego formalną propozycję pokojową. Propozycja ta zostaje bez odpowiedzi, a mimo tego rząd sowietów pozostaje nadal trwale w swojej polityce pokojowej; zostawiając świadomie na boku wszelkie względy etykiety zewnętrznej, skieruje 28 stycznia, tym razem w imieniu Rady Komisarzy Ludowych, do

rzędu i narodu polskiego deklaracje, motywującą uznanie niepodległości i niezależności Republiki Polskiej stwierdzając, że jest gotów nieprzekroczyć pewnej linii określonej na froncie zachodnim i pragnie rozpocząć rokowania pokojowe z Polską, aby uregulować w sposób przyjazny wszystkie kwestje sporne. Drugiego lutego inicjatywa ta rady komisarzy ludowych jest potwierdzona Wszechrosyjskim Centralnym Komitetem Wykonawczym Sowieców i ten ostatni zwraca się do mas Polskich z odezwą określającą pokojowe stanowisko rządu rosyjskiego, zarówno jak rządu robotniczego, zerwanie zupełne Rosji sowieckiej z szowinistycznymi tradycjami przeszłości i jej gorąca chęć ustalenia przez zawarcie pokoju stosunków sąsiedzkich między Polską a Rosją.

Wtedy to rozpoczyna się ofenzywa Wojsk Polskich na froncie Ukrainy i 6-tego marca rząd sowieców jest zmuszony oświadczyć, że operacje Wojsk Polskich mogą go zmusić do nieuznania linii poprzednio oznaczonej. Ale w tym samym czasie rząd sowieców w dalszym ciągu potwierdza swoje niwzruszone chęci zawarcia pokoju z Polską. Dopiero 27-ego marca otrzymano odpowiedź od Rządu Polskiego. Nawiązuje się korespondencja w sprawie zawieszenia broni i miejsca rokowań, która kończy się bez rezultatu z powodu stałych odmów rządu Polskiego, niezgadzającego się na inne miejsce rokowań niż Borysów, znajdujący się w sferze działań wojennych. Rząd Polski niezgadza się na ogólne zawieszenie broni lecz tylko na częściowe w odcinku Borysowskim, to znaczy na sytuację niedorzeczną /absurde/ z punktu widzenia wojskowego. Wreszcie rząd Polski oświadcza, że dalsza wymiana poglądów w tej kwestji jest bezpłodna a rząd Rosyjski zwraca się tym razem do Entente'y, z zawiadomieniem, że jest gotów zgodzić się na jakąkolwiek miejscowość dla rokowań pokojowych, byleby tylko ta znajdowała się poza sferą działań wojennych. Niema takiego przykładu w historii, aby rokowania niedoszły do skutku z powodu niemożności porozumienia się co do miejsca rokowań i państwa Entente'y nie będą mogły zrzucić z siebie odpowiedzialności, jeżeli w tych warunkach dojdzie do nowego rozlewu krwi. Nie otrzymano całkiem odpowiedzi i ofenzywa Polska na Ukrainie rozwija się, a prezydent Piłsudski wydaje swój manifest do narodu Ukraińskiego, w którym przewiduje okupację całej Ukrainy przez Wojska Polskie, to znaczy otwiera niesłychane imperjalistyczne perspektywy i rząd

sowieców nie widzi innego sposobu jak wziąć za broń, aby przy boku sprzymierzonego rządu sowieków Ukrainy odeprzeć atak zewnętrznego wroga. Czerwona Armia Rewolucji, która czuwa nad zdobyciami tej ostatniej i nad bezpieczeństwem i nietykalnoscia mas robotniczych Rosji i Ukrainy, wznawia ciężką walkę przeciwko nieprzyjaciołom, zagrażającym Republikom sowieckim, gotowa jest aż do końca wykonać swój rewolucyjny obowiązek w walce przeciwko tym nowym zakusom zduszenia Rosji i Ukrainy rewolucyjnej sowieckiej przez światowy imperjalizm. Obrońca terytorjów jest świętym obowiązkiem robotniczych mas rewolucyjnych Rosji i Ukrainy; przeciwko zuchwałemu najeźdźcy skupiają się wszystkie siły robotniczych mas Rosji i Ukrainy sowieckiej, walczących o swój byt. I z pełną świadomością sprawiedliwości swojej sprawy i swojego pokojowego stanowiska, rząd sowiecki ze spokojnym zaufaniem staje przed sądem mas robotniczych wszystkich narodów, podaje do ich wiadomości to, co zrobił względem Polski, to znaczy wszystkie próby pokojowego rozwiązania wszystkich konfliktów z tą ostatnią, zarówno jak brak jakiejkolwiek odpowiedzialności za niedojście do skutku rokowań. Polityka Rosji sowieków względem Polski, zarówno jak względem innych narodów, była i pozostaje polityką pokojową i nie jest jej winą, jeżeli dziś znów musi wziąć miecz do ręki, aby bronić masy robotnicze Rosji i Ukrainy od imperjalistów Polskich, którzy usiłują skuć je znów starymi kajdanami. Masy robotnicze Rosji i Ukrainy biją się za najelementarniejsze prawo do bytu i nie cofają się przed żadną ofiarą, aby spełnić swój święty obowiązek obrony przed wrogiem; ale pragnienie icha pozostaje to samo, które nie przestaje nim być cały czas, to jest chęć pokoju, ugruntowanego na bezwarunkowym uznaniu niepodległości i niezależności państwa Polskiego w niezłomnym przekonaniu, że wszystkie kwestje sporne i wszystkie różnice poglądów między dwiema republikami mogą być korzystnie dla obu stron rozstrzygnięte w sposób pokojowy i przyjazny.

Podpisano: George TCHITCHERINE.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

227

Préface de Georges Tchitchérine

1. Déclaration de la délégation russe au cours des pourparlers de Brest - Litovsk (12/I - 18, 30/XII - 17).
2. Déclaration de Trotzki au cours des pourparlers de Brest-Litovsk (31/II - 18, 21/I - 18).
3. Déclaration des représentants de la Social - Démocratie de Pologne et de Lithuanie au cours des pourparlers de Brest-Litovsk (7/II-18, 25/I - 18).
4. Note de Wasilewski à Tchitchérine (26/XI - 18).
5. Note de Tchitchérine à Wasilewski (27/XI - 18).
6. Note de Tchitchérine à Wasilewski (6/XII - 18).
7. Communication de Lednicki à Zarnowski (4/XII - 18).
8. Note de Wasilewski à Tchitchérine (6/XII - 18).
9. Note de Scavenius à Tchitchérine (7/XII - 18).
10. Note de Wasilewski à Tchitchérine (9/XII - 18).
11. Note de Tchitchérine à Wasilewski (10/XII - 18).
12. Note de Tchitchérine à Wasilewski (15/XII - 18).
13. Communication de Zarnowski au Ministère des Affaires Etrangères (22/XII - 18).
14. Note de Wasilewski à Tchitchérine (22/XII - 18).
15. Note de Tchitchérine à Wasilewski (23/XII - 18).
16. Note de Tchitchérine à Wasilewski (24/XII - 18).
17. Note de Wasilewski à Tchitchérine (30/XII - 18).
18. Note de Tchitchérine à Wasilewski (31/XII - 18).
19. Note de Wasilewski à Tchitchérine (4/I - 19).
20. Note de Tchitchérine à Wasilewski (7/I - 19).
21. Télégramme du Comité Centrale du Partiz Social-Démocrate de Pologne à Tchitchérine (8/I - 19).
22. Télégramme de Fürstenberg à Tchitchérine (8/I - 19).
23. Note de Tchitchérine à Wasilewski (8/I - 19).
24. Avis du Comité Central de la Croix - Rouge Russe au Gouvernement de la République Polonaise (17/I - 19).
25. Communication de Szczygielski et Kozłowski au Ministère des Affaires Etrangères de Pologne (18/I - 19).
26. Note de Paderewski à Tchitchérine (7/II - 19).
27. Note de Paderewski à Tchitchérine (9/II - 19).
28. Note de Tchitchérine à Paderewski (10/II - 19).

29. Déclaration du Gouvernement provisoire révolutionnaire ouvrier et paysan de la république soviétiste socialiste de Lithuanie et du Comité central exécutif des soviets des députés des ouvriers, paysans et soldats de la république soviétiste socialiste de la Russie Blanche au Gouvernement de la République de Pologne (17/11 - 19).
30. Note de Tchitchérine aux Gouvernements de Grande - Bretagne, de France, d'Italie, du Japon et des Etats - Unis d'Amérique (18/11 - 19).
31. Déclaration du comité central du parti socialiste de Pologne au comité central du parti communiste ouvrier de Russie (4/111 - 19).
32. Note de Paderewski à Tchitchérine (4/111 - 19).
33. Note de Tchitchérine à Paderewski (11/111 - 19).
34. Note de Paderewski à Tchitchérine (18/111 - 19).
35. Lettre de Wieckowski à Tchitchérine (21/111 - 19).
36. Mémoire du président de la commission extraordinaire d'enquête sur le meurtre de la mission de la Croix - Rouge Russe (6/111-19/)
37. Lettre de Wieckowski à Tchitchérine (24/111 - 19).
38. Lettre de Tchitchérine à Wieckowski (24/111 - 19).
39. Lettre de Tchitchérine à Wieckowski (27/111 - 19).
40. Lettre de Tchitchérine à Wieckowski (15/1V - 19).
41. Lettre de Tchitchérine à Wieckowski (15/1V - 19).
42. Lettre de Tchitchérine à Wieckowski (15/1V - 19).
43. Lettre de Tchitchérine à Wieckowski (20/1V - 19).
44. Lettre de Tchitchérine à Wieckowski (25/1V - 19).
45. Radio: Varsovie. à tous (2/V - 19).
46. Radio; Varsovie. service de presse (6/V - 19).
47. Note de Wroblewski à Tchitchérine (20/V - 19).
48. Radiotélégramme de Tchitchérine (3/VI - 19).
49. Annexe au précédent
50. Appel du comité central de la Croix - Rouge Russe aux Comités Centraux de la Croix - Rouge (6/VI -19).
51. Appel du comité central de la Croix - Rouge Russe au Gouvernement Polonais (10/VI - 19).
52. Note de Tchitchérine au Ministère des Affaires Etrangères de Pologne (2/VII - 19).
53. Télégramme de Berzine au commissariat des affaires étrangères (2/VIII - 19).
54. Note de Tchitchérine au Ministère des Affaires Etrangères

PLESKSKI
 INSTITUTE
 ARCHIVES
 New York

PLESKSKI
 INSTITUTE
 ARCHIVES
 New York

- de Pologne (5/VIII - 19).
55. Radiotélégramme du Commissariat du Peuple pour les Affaires Etrangères de Pologne (12/VIII - 19).
 56. Radiotélégramme du Commissariat du Peuple pour les Affaires Etrangères de Pologne (12/VIII - 19).
 57. Radiotélégramme du Ministère des Affaires Etrangères de Pologne au Commissariat du Peuple pour les Affaires Etrangères (4/XI - 19).
 58. Radiotélégramme du Commissariat du Peuple pour les Affaires Etrangères de Pologne (6/XI - 19).
 59. Déclaration de Marchlewski (23/X - 19).
 60. Convention relative à la solution de la question des otages polonais en Russie (22/XI - 19).
 61. Convention relative à l'échange des prisonniers civils (9/XI-19).
 62. Radiotélégramme du Commissariat du Peuple pour les Affaires Etrangères au Ministère des Affaires Etrangères de Pologne (18/XII - 19).
 63. Radiotélégramme du Commissariat du peuple pour les Affaires Etrangères au Ministère des Affaires Etrangères de Pologne (20/XII- 19).
 64. Note de Tchitchérine au Ministère des Affaires Etrangères de Pologne (22/XII - 19).
 65. Communication de Marchlewski à la Croix - Rouge Polonaise (30/XII - 19).
 66. Radiotélégramme de la Commission des réfugiés polonais à Moscou au Ministre des Affaires Etrangères de Pologne (2/1-20).
 67. Note de Tchitchérine au Ministère des Affaires Etrangères de Pologne (23/1 - 20).
 68. Déclaration du Conseil des commissaires du peuple de la République des soviets au Gouvernement et au peuple polonais (28/1 - 20).
 69. Radiotélégramme de Marchlewski à la Croix - Rouge Polonaise (29/1 - 20).
 70. Note de Patek à Tchitchérine (4/11 - 20).
 71. Déclaration du Comité central Exécutif Panrusse au peuple polonais (2/11 - 20).
de la Commission/
 72. Communication de la Croix - Rouge Russe à la Croix - Rouge Polonaise (14/11 - 20).
 73. Communication de la commission de la Croix - Rouge Russe à la Croix - Rouge Polonaise (17/11 - 20).

74. Communication de Marchlewski à la Croix - Rouge Polonaise (20/11 - 20).
 75. Communication de Marchlewski à la Croix - Rouge Polonaise (23/11 - 20).
 76. Communication de Marchlewski à la Croix - Rouge Polonaise (1/111 - 20).
 77. Communication de Soloviev au Comité International de la Croix - Rouge (3/111 - 20).
 78. Note de Tchitchérine à Patek (6/111 - 20).
 79. Extraits de journaux polonais relatifs au procès des assassins de la mission de la Croix - Rouge (13 et 14/111 - 20).
 80. Note de Patek à Tchitchérine (27/111 - 20).
 81. Note de Tchitchérine à Patek (28/111 - 20).
 82. Note de Patek à Tchitchérine (1/IV - 20).
 83. Note de Tchitchérine à Patek (2/IV - 20).
 84. Note de Patek à Tchitchérine (7/IV - 20).
 85. Note de Tchitchérine à Patek (9/IV - 20) contenant la note aux Gouvernements de France, de Grande - Bretagne, d'Italie, et des Etats - Unis d'Amérique (8/IV - 20).
 86. Communiqué du Commissariat du Peuple pour les Affaires Etrangères (23/IV - 20).
 87. Radio de Rakowski à Patek (26/IV - 20).
 88. Manifeste de Pilsudski aux habitants de l'Ukraine (26/IV - 20).
 89. Manifeste du Comité central exécutif aux ouvriers, paysans et soldats de Pologne (9/V - 20).
- =====